ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ

ΣΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ ΨΗΦΙΖΟΥΜΕ

ΟΧΙ

ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2015

Ερωτήσεις και απαντήσεις για την Έξοδο από την Ευρωζώνη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΕΛΙΔΑ

Ερωτήσεις και απαντήσεις για την Έξοδο από την Ευρωζώνη

1. Ταυτίζεται το όχι στο δημοψήφισμα με την έξοδο από το Ευρώ ; 1

Δεν ταυτίζεται πλήρως.

Είναι ενδεχόμενο εάν επικρατήσει το όχι η κυβέρνηση να επιχειρήσει να το αξιοποιήσει σε νέες διαπραγματεύσεις. Όμως και πάλι, το πόσο η τρόικα θα αποδεχθεί ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα εξαρτηθεί από την αναταραχή που θα έχει δημιουργηθεί σε διεθνές οικονομικό επίπεδο, αλλά και το πόσο περιορισμένο θα είναι το πλαίσιο πάνω στο οποίο θα θέλει ο ΣΥΡΙΖΑ να διαπραγματευθεί.

2. Με την υπερψήφιση του όχι ανοίγει όμως ένα ισχυρό ενδεχόμενο για έξοδο από την ευρωζώνη και αλλαγή νομίσματος ; 2

Ναι ανοίγει ένα τέτοιο ενδεχόμενο. ῾Ομως, δεν είναι η πρώτη φορά που χώρες θα εγκαταλείψουν ένα ισχυρό νόμισμα για να καταφύγουν σε ένα εθνικό νόμισμα το οποίο να μπορεί να υποτιμηθεί και να αποκτήσουν έλεγχο της νομισματικής πολιτικής. Αυτό έγινε για πρώτη φορά στην κρίση του 1929, όταν εγκαταλείφθηκε ο κανόνας του χρυσού, δηλαδή η ανταλλαξιμότητα των εθνικών νομισμάτων με τον χρυσό με βάση μία σταθερή αξία. Έγινε και σε άλλες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα με την εγκατάλειψη του Ενιαίου Νομισματικού Συστήματος το 1992, που διατηρούσε μία σταθερή ισοτιμία των νομισμάτων ενός συνόλου χωρών με το μάρκο. Η διάλυση είχε σαν αιτίες την αύξηση των γερμανικών επιτοκίων και την υποτίμησης της ιταλικής λιρέτας.

Εγινε επίσης πιο πρόσφατα και στην Αργεντινή όταν αποσυνδέθηκε το νόμισμα από την σταθερή σύνδεση με το δολάριο. Δεν είναι λοιπόν κάτι πρωτοφανές ούτε ως πολιτική επιλογή, ούτε ως τεχνική δυνατότητα.

Η αλλαγή νομίσματος και η επαναφορά της δραχμής έχει πλεονεκτήματα:

α) τη διαμόρφωση όρων για επιστροφή σε γρήγορη ανάπτυξη από την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τιμής μέσα από την υποτίμηση

β) τη δημιουργία δυνατοτήτων ανάπτυξης της βιομηχανικής και αγροτικής παραγωγής

γ) τη βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και μείωση της ανεργίας.

3. Πως θα γίνει τεχνικά η αλλαγή του νομίσματος; 3

Τα στάδια που θα ακολουθηθούν θα είναι τα εξής:

- Θα γίνει αλλαγή στις διοικήσεις των τραπεζών και της ΤτΕ και εφαρμογή του κρατικού ελέγχου των τραπεζών.
- Θα ανακοινωθούν αποτρεπτικές ποινές για τις απόπειρες διαρροής κεφαλαίων και θα εγκαθιδρυθεί ένα σύστημα εποπτείας των τραπεζικών και άλλων συναλλαγών στον χρηματοοικονομικό τομέα
- Θα σχεδιασθούν τα νέα χαρτονομίσματα και κέρματα και θα ξεκινήσει η σταδιακή εκτύπωση τους
- Για τις λίγες εβδομάδες της νομισματικής αναστάτωσης, θα χρησιμοποιηθούν και επιταγές, κάρτες και ειδικά χρεωστικά σημειώματα (IOU) που θα εκδίδουν κατόπιν αδείας μεγάλες μονάδες του δημοσίου

και ιδιωτικού τομέα με πολλούς εργαζόμενους και ημερομηνία λήξης την ημερομηνία ολοκλήρωσης εκτύπωσης του εθνικού νομίσματος, ενώ σταδιακά θα εισέρχεται στην κυκλοφορία το νέο εθνικό νόμισμα. Τα ευρώ θα λειτουργήσουν στην κυκλοφορία από την πρώτη μέρα ως ξένο συνάλλαγμα. Όλες οι τιμές θα εκφραστούν στο νέο εθνικό νόμισμα.

- Με την απόφαση της εξόδου από το ευρώ θα γίνει μετατροπή σε δραχμές όλων των καταθέσεων με αναλογία 1 ευρώ προς 1 δραχμή και εκκίνηση της κυκλοφορίας των νέων χαρτονομισμάτων και κερμάτων. Η φάση αυτή δεν πρέπει να υπερβεί την μία εβδομάδα
- Θα ακολουθήσει καθορισμός της νέας ισοτιμίας δραχμής / ευρώ στην αναλογία 1,5/1. Πρόκειται για υποτίμηση της τάξης του 50 %
- Θα εφαρμοσθεί κρατικός έλεγχος στις ασφαλιστικές εταιρείες με την παράλληλη εγγύηση από το κράτος του συνόλου των καταθέσεων και των λογαριασμών σε αυτές.
- Θα διαμορφωθεί μία αρχή εποπτείας των νομισματικών και χρηματοοικονομικών αγορών.
- Μετά τον καθορισμό της νέας ισοτιμίας θα απαγορευθεί για ένα προσωρινό χρονικό διάστημα ορισμένων μηνών η αύξηση των τιμών των προϊόντων και των υπηρεσιών.
- Θα χορηγηθεί αύξηση στον κατώτατο μισθό στα 751 ευρώ, και θα μπει πλαφόν 10% στη χορήγηση αύξησης στους υπόλοιπους μισθούς για το χρονικό διάστημα που διαρκεί η απαγόρευση της αύξησης των τιμών, ώστε να μην τροφοδοτηθεί ο υπέρμετρα ο πληθωρισμός και η έξοδος από το ευρώ να μην οδηγήσει σε αυτοτροφοδοτούμενο υπερπληθωρισμό.
- Για τα δάνεια των επιχειρήσεων του μη χρηματοοικονομικού τομέα που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του εξωτερικού, ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, αν είναι μεσαία ή μεγάλη, ή αν είναι μικρή, θα ακολουθηθούν τα εξής.

  Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, θα δοθούν μεταβατικά δάνεια από το εθνικοποιημένο τραπεζικό σύστημα ώστε να αντιμετωπίσουν την επιβάρυνση από την ονομαστικοποίηση του χρέους σε δραχμές, τα οποία είτε θα τα αποπληρώσουν με το τρέχον επιτόκιο, είτε αν αυτό δεν καθίσταται εφικτό, το ανάλογο των δανείων θα αποτελέσει την κρατική συμμετοχή σε αυτές τις επιχειρήσεις μέσα από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.
  Για τις μικρές επιχειρήσεις, που όμως σε πολύ μικρό βαθμό έχουν δανειστεί από το εξωτερικό, θα χορηγηθούν δάνεια με πολύ χαμηλό επιτόκιο
- Θα επιβληθεί για ένα χρονικό διάστημα λίγων μηνών αναστολή των αποπληρωμών των νοικοκυριών και των μικρών επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα θα υπάρξει εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος και αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών

4

4. Η αλλαγή νομίσματος θα οδηγήσει σε μεγάλη υποτίμηση και σε ανάλογη υποτίμηση της αγοραστικής αξίας του χρήματος ;

Η αρχική ισοτιμία μεταξύ ευρώ και δραχμής θα είναι 1 προς 1.
Σε σύντομο χρονικό διάστημα, θα υπάρξει μία υποτίμηση της τάξης του 50 %.

Όμως αυτή η υποτίμηση, δεν θα οδηγήσει σε ανάλογη μείωση της αγοραστικής δύναμης. Η μείωση της αγοραστικής δύναμης θα είναι αναλογικά πολύ μικρότερη γιατί ένα σύνολο προϊόντων και υπηρεσιών παράγονται εσωτερικά σε κάθε χώρα. Ενσωματώνουν κυρίως το κόστος εργασίας ή και εσωτερικά παραγόμενες πρώτες ύλες, οι οποίες δεν ανατιμούνται αν συμβεί υποτίμηση, αλλά μπορεί να παραμείνουν σχετικά σταθερές. Αυτό ισχύει περισσότερο για μία χώρα όπως η Ελλάδα με ανεργία 30%.

Μεταξύ άλλων, έχει δειχθεί ότι η αύξηση των τιμών αν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα δεν είναι άμεση και εκτείνεται σε ένα βάθος χρόνου με την τάση να είναι ότι αμβλύνεται. Π.χ. μία υποτίμηση της τάξης του 30 % ενδεχόμενα θα είχε σαν αποτέλεσμα 8 % εισαγόμενο πληθωρισμό την πρώτη χρονιά, 6 % την δεύτερη και λιγότερο από 4 % την τρίτη. Επίσης άλλα στοιχεία κόστους ακόμα και για προϊόντα τα οποία εισάγονται καθ ολοκληρία, όπως π.χ. τα πετρελαιοειδή, επηρεάζονται και από το ποσοστό φορολογίας. Για παράδειγμα στην τιμή της βενζίνης οι φόροι ανέρχονται στο 62 % του συνολικού κόστους του λίτρου.
Ετσι μία υποτίμηση του νομίσματος κατά 30 % θα επιδρούσε άμεσα στην αύξηση του κόστους στη βενζίνη μόνο κατά 12 % αν μειωνόταν το ποσοστό της φορολογίας. Η υποτίμηση του νομίσματος θα έχει τελικά μικρότερες επιπτώσεις στον πληθωρισμό και στην αγοραστική δύναμη διότι για πολλές κατηγορίες προϊόντων τα οποία παράγονται στην Ελλάδα, όπως τρόφιμα, τρέχοντα καταναλωτικά αγαθά, θα γίνει υποκατάσταση των εισαγωγών από τις εξαγωγές. Αντίθετα, θα υπάρξει αύξηση του κόστους διαρκών καταναλωτικών αγαθών, όπως αυτοκίνητα, ηλεκτρικές συσκευές, προϊόντα πολυτελείας κλπ.

Αυτό θα παράγει ορισμένες απώλειες κυρίως για τα πιο εύπορα στρώματα της κοινωνίας, που είχαν ταυτιστεί με το μοντέλο κατανάλωσης των εύπορων στρωμάτων της Δ. Ευρώπης, (δύο και τρία αυτοκίνητα ανά οικογένεια που αντικαθίσταντο κάθε πέντε - έξι χρόνια, αυτοκίνητα τύπου SUV κ.λπ.). Ενα κοινωνικό μοντέλο, το οποίο είχαν ενστερνιστεί βραχυπρόθεσμα και ευρύτερα στρώματα της ελληνικής κοινωνίας, γιατί το σκληρό νόμισμα, το φθηνό χρήμα και ο άφθονος δανεισμός, το καθιστούσε προσιτό αλλά με καταστροφικά μακροπρόθεσμα αποτελέσματα.

Επίσης, με την υποτίμηση θα αυξηθεί το κόστος παραγωγής στη βιομηχανία, εφ όσον θα αυξηθεί το κόστος του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού των επιχειρήσεων, που σε μεγάλο βαθμό εισάγεται από το εξωτερικό, καθώς και το κόστος εισαγόμενων πρώτων και ενδιάμεσων υλών.

Ομως, η βελτίωση του κόστους ανταγωνιστικότητας με την υποτίμηση και η υποκατάσταση εισαγωγών, διευκολύνει την εξισορρόπηση αυτών των απωλειών και την ανάπτυξη κλάδων της ελληνικής παραγωγής.

Το αρχικό στάδιο των πρώτων 3- 4 μηνών θα είναι το δυσκολότερο.

Οι επιχειρήσεις θα δεχθούν πίεση λόγω της ρύθμισης των τιμών και την αύξηση του κόστους, λόγω του αυξημένου κόστους των εισαγωγών. Για την αποφυγή του υπερπληθωρισμού τα μέτρα που θα εφαρμοστούν θα είναι τα ακόλουθα:

1) θα χορηγηθούν δάνεια από το νέο τραπεζικό σύστημα,
2) για αυτό το χρονικό διάστημα θα θεσμοθετηθεί η αύξηση του κατώτατου μισθού,

3) θα εφαρμοσθεί περιορισμός και έλεγχος στα περιθώρια κέρδους των μεγάλων δικτύων διανομής και η διαμόρφωση κεντρικών διαύλων διανομής,

4) θα εφαρμοσθούν μέτρα για την χρηματοδότηση της οικονομικής δραστηριότητας με την χορήγηση δανείων με προνομιακό επιτόκιο, παράλληλα με αυστηρούς ελέγχους των κινήσεων κεφαλαίων.
Το γεγονός ότι με την έξοδο από την Ευρωζώνη ανακτάται η αυτονομία χάραξης νομισματικής πολιτικής δημιουργεί δυνατότητες και στον καθορισμό των επιτοκίων

5) θα εφαρμοσθούν μέτρα στο εσωτερικό των επιχειρήσεων που θα εγγυώνται άνοδο των μισθών τουλάχιστον ανάλογη με την άνοδο της παραγωγικότητας της εργασίας

6) Μέτρα αναδιάρθρωσης της φορολογικής πολιτικής και δικαιότερης κατανομής των φορολογικών βαρών. Εξάλειψη των ειδικών φορολογικών καθεστώτων που διευκολύνουν την φοροαποφυγή του κεφαλαίου, δημιουργία νέων συντελεστών φορολογίας εισοδήματος καθώς και νέων συντελεστών ΦΠΑ, ανάλογα με τα προϊόντα

7) Μείωση της φορολογίας των πετρελαιοειδών για την συγκράτηση της αύξησης της τιμής τους.

Τα μέτρα αυτά θα ληφθούν σε ένα διάστημα έξι μηνών και θα είναι συμβατά με την απαγόρευση αύξησης των τιμών για ένα χρονικό διάστημα τριών μηνών.

5

5. Το νέο νόμισμα και η υποτίμηση θα οδηγήσει στην παράλληλη κυκλοφορία των ευρώ και άρα στην μαύρη αγορά ευρώ.

Σήμερα ένα μεγάλο μέρος του χρήματος σε ευρώ βρίσκεται στα χέρια ιδιωτών εκτός τραπεζών λόγω του φόβου για έξοδο από το Ευρώ και της υποτίμησης. Επίσης βρίσκεται σε καταθέσεις στο εξωτερικό.
Ιδιαίτερα στις τουριστικές περιοχές, η παρουσία τουριστών μπορεί να παράγει παράλληλη κυκλοφορία του ευρώ.

Για να αντιμετωπιστούν αυτά τα φαινόμενα το βασικό είναι να ακολουθηθούν μέτρα πάταξης της φοροδιαφυγής.
Ετσι τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν είναι:

α) ο περιορισμός του χρονικού διαστήματος που μπορεί κανείς να ανταλλάξει ευρώ σε δραχμές σε φυσική μορφή σε κρατικά ανταλλακτήρια για χρονικό διάστημα δύο μηνών μετά την αλλαγή του νομίσματος

β) οι Έλληνες πολίτες θα μπορούν να εισάγουν ευρώ από το εξωτερικό σε ένα μικρό ποσό π.χ. 200 ευρώ σε κάθε ταξίδι τους από το εξωτερικό. Ολες οι υπόλοιπες εισροές σε ευρώ από καταθέσεις σε τράπεζες του εξωτερικού θα γίνονται ηλεκτρονικά σε λογαριασμούς του εσωτερικού και θα μετατρέπονται αυτόματα σε δραχμές με την δεδομένη ισοτιμία της ώρας εισαγωγής του συναλλάγματος

γ) Ολες οι συναλλαγές για αγορά προϊόντων και υπηρεσιών που θα υπερβαίνουν τα 100 ευρώ θα διεξάγονται με ηλεκτρονικό χρήμα δ) θα εφαρμοσθούν μέτρα πάταξης της φοροδιαφυγής, και δρακόντειες ποινές για όσους προχωρούν σε μαύρη αγορά ευρώ.

6

6. Υπάρχει κάποιο πλεονέκτημα από την υποτίμηση ή απλά θα οδηγήσει σε μία μείωση της αγοραστικής δύναμης, έστω και μικρότερη από ότι διατείνονται οι υποστηρικτές των μνημονίων;

Το πρώτο πλεονέκτημα είναι ότι με την υποτίμηση του νομίσματος θα αυξηθούν οι εξαγωγές και θα μειωθούν οι εισαγωγές, έτσι ώστε να βελτιωθεί το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να αλλάξει η πολιτική της εσωτερικής υποτίμησης και η τάση μείωσης των μισθών. Μέχρι τώρα, επειδή το ευρώ ήταν σκληρό νόμισμα, για να καταστούν τα ελληνικά προϊόντα φθηνότερα και να αυξήσουν την διείσδυση στις αγορές του εξωτερικού, ο μόνος μηχανισμός ήταν η μείωση του κόστους εργασίας με την μείωση των μισθών. Παράλληλα, δεν υπήρχε τρόπος για τον περιορισμό των εισαγωγών και την υποκατάστασή τους από ελληνικά προϊόντα.

Η κατάσταση αυτή οδήγησε μέσα σε μια δεκαετία, από το 1998 έως το 2008, σε ένα μεγάλο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών που ενώ ήταν ισοσκελισμένο, έφτασε στο 15% του Α.Ε.Π το 2009. Το έλλειμμα αυτό έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εκδήλωση της ελληνικής κρίσης. Επαιξε επίσης ρόλο στην κάμψη της βιομηχανικής και αγροτικής παραγωγής και άρα στην αύξηση της ανεργίας, διότι πολλές ελληνικές επιχειρήσεις έκλεισαν ή μείωσαν την δραστηριότητα τους, είτε γιατί δεν μπορούσαν να έχουν εξαγωγική δραστηριότητα, είτε γιατί οι εισαγωγές υποκατέστησαν τμήμα των προϊόντων τους που παράγονταν στην Ελλάδα.

Η υποτίμηση του νομίσματος θα βοηθήσει αρκετούς κλάδους, πρωτίστως τον τουρισμό που οι εισαγωγές που απαιτούνται για την λειτουργία του είναι περιορισμένες, θα βοηθήσει μεγάλο βαθμό την αγροτική παραγωγή, αλλά και τη βιομηχανική παραγωγή παρά το γεγονός ότι ειδικά σε αυτήν η υποτίμηση θα αυξήσει το κόστος παραγωγής. Ομως και στη βιομηχανική παραγωγή υπάρχουν κλάδοι που θα ενισχυθούν από την υποτίμηση, όπως ο κλάδος των μη μεταλλικών ορυκτών, οι κλάδοι της βασικής μεταλλουργίας, των τροφίμων και άλλοι. Το βασικό όμως πλεονέκτημα της υποτίμησης για τους εργαζόμενους όπως είπαμε είναι έμμεσο. Αλλάζοντας την πολιτική για την εξισορρόπηση των απωλειών ανταγωνιστικότητας από τη μείωση των μισθών στην διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, σπάει η ανάγκη για μείωση των μισθών.

Εκτός όμως από την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, και την επανάκτηση του δικαιώματος τυπικά και ουσιαστικά για αυξήσεις στους μισθούς, η έξοδος από την Ευρωζώνη δεν σημαίνει μόνο αποκατάσταση της αυτονομίας της νομισματικής πολιτικής, αλλά και της δημοσιονομικής πολιτικής. Σήμερα στο εσωτερικό της Ευρωζώνης, με τα σύμφωνα σταθερότητας και με τα μνημόνια, σε μεγάλο βαθμό εκτός από τη νομισματική καθορίζεται και η δημοσιονομική πολιτική από τους μηχανισμούς της Ευρωζώνης.

Οχι το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα, αλλά από τα πιο πρόσφατα, αφορά στις αφορμές για την μη υπογραφή της συμφωνίας μεταξύ τρόικας και κυβέρνησης, όπου η τρόικα αρνήθηκε ορισμένα μέτρα φορολόγησης του κεφαλαίου και επέμεινε σε αυξήσεις έμμεσων φόρων και περικοπή συντάξεων.

Το ζήτημα λοιπόν της αποκατάστασης μίας εθνικής δημοσιονομικής πολιτικής μετά την έξοδο από την Ευρωζώνη συνιστά ένα εξίσου σημαντικό πλεονέκτημα.

7

7. Εάν υποτιμηθεί το νόμισμα τότε τα ξένα κεφάλαια του εξωτερικού και αυτοί που έβγαλαν τα χρήματα τους έξω, δεν θα μπορούν να αγοράσουν την χώρα πάμφθηνα στο βαθμό που θα έχει φθηνύνει και θα βρίσκεται σε οικονομική ανάγκη;

Οταν μιλάμε για τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατέχει μία χώρα πρέπει να τα διακρίνουμε στις κρατικές υποδομές, τις δημόσιες επιχειρήσεις, την ακίνητη περιουσία του δημοσίου, τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και τα ακίνητα των ιδιωτών.

Αυτό που επιχειρείται να συμβεί σήμερα με το μνημόνιο είναι η βασική περιουσία μίας χώρας, που είναι η κρατική περιουσία, να εκποιηθεί με πολύ χαμηλό τίμημα. Μία από τις πιο χαρακτηριστικές επιχειρήσεις, είναι το Ελληνικό, που ενώ ακόμα και οι πιο χαμηλές αποτιμήσεις ανεβάζουν την αξία του στα 5-6 δις ευρώ, επιχειρείται να εκποιηθεί με 700 εκ. Ευρώ. Αρα στην πραγματικότητα, αυτή είναι η πώληση κοψοχρονιά της χώρας. Από τη στιγμή που θα σταματήσει η αποπληρωμή του χρέους και η συμμετοχή στην Ευρωζώνη, αυτή η οικονομική και πολιτική επιλογή θα ανατραπεί.

Πρόκειται για μία επιλογή που από την μια πλευρά θέλει να μεταφέρει πόρους στο εξωτερικό και από την άλλη να παραδώσει φθηνά την δημόσια περιουσία στους μονοπωλιακούς ομίλους για να κερδοσκοπήσουν και μάλιστα να παραδώσει τις πλέον αναντικατάστατες υποδομές, τις πιο σημαντικές για την συνολική οικονομική λειτουργία.

Για τα άλλα περιουσιακά στοιχεία, είναι πιθανό είτε έλληνες κάτοχοι περιουσίας στο εξωτερικό, είτε ξένοι επενδυτές να θελήσουν να επενδύσουν ή και να αγοράσουν ιδιωτικές επιχειρήσεις. Αυτό μπορεί να γίνει γιατί οι επιχειρήσεις αυτές μπορεί να αντιμετωπίσουν προβλήματα, σε ορισμένα στάδια.

Όμως αυτό δεν θα είναι τόσο εκτεταμένο όσο μπορεί να φαντάζεται κανείς, διότι οι επιχειρήσεις που είναι υγιείς θα αναβαθμίσουν λόγω του εξαγωγικού προσανατολισμού ή και την αύξηση του τουρισμού την οικονομική τους αξία, αντισταθμίζοντας τις επιπτώσεις της υποτίμησης. Επίσης γιατί ένα μεγάλο τμήμα των στρωμάτων που έχουν μεταφέρει τα χρήματά τους στο εξωτερικό προέρχεται από την επιχειρηματική τάξη και έτσι τα περιουσιακά στοιχεία του ενός που έχουν μεταφερθεί στο εξωτερικό, εξουδετερώνονται από τα περιουσιακά στοιχεία του άλλου ώστε να μην είναι εύκολες επιθετικές εξαγορές.

Οσο για την ακίνητη περιουσία, η τιμή της καθορίζεται πολύ περισσότερο από την ζήτηση παρά από την συναλλαγματική ισοτιμία. Είναι χαρακτηριστικό ότι η τιμή των ακινήτων, αυξήθηκε κατά 63 % από την αρχή του 2000 μέχρι το 2008 και έπεσε κατά 70 % από το 2009 – μέχρι το 2014, όταν ο πληθωρισμός από το 2000 μέχρι το 2008 αυξήθηκε σωρευτικά κατά 28 % και από το 2009 έως το 2014 κατά 0,8 %. Οι τιμές των ακινήτων ανέβηκαν δηλαδή με τον τριπλάσιο ρυθμό από τον πληθωρισμό το πρώτο διάστημα και έπεσαν με τον 80πλάσιο ρυθμό το δεύτερο. Δηλαδή οι τιμές ακολουθούν τις μεταβολές στη ζήτηση των ακινήτων και όχι τις τάσεις που διαμορφώνει ο εισαγόμενος πληθωρισμός, που επιδρά άλλωστε ελάχιστα πάνω τους, ενώ καθόλου δεν επιδρά στα οικόπεδα.. Ειδικά αυτό ισχύει για τα ακίνητα τα οποία μπορούν να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για κεφάλαια προερχόμενα από το εξωτερικό, όπως οικόπεδα σε τουριστικές περιοχές, γήπεδα για την κατασκευή επιχειρήσεων και εγκαταστάσεων και μεγάλα συγκροτήματα και κτίρια γραφείων.

Σε αυτές τις περιπτώσεις η αύξηση της ζήτησης θα αυξήσει τις τιμές περισσότερο από τον εισαγόμενο πληθωρισμό. Και αντίστροφα, η φορολογική πολιτική και η περιοριστική πολιτική ήταν αυτή που καταβαράθρωσε τις τιμές των ακινήτων, και παρόλα αυτά δεν υπάρχει αγοραστικό ενδιαφέρον παρά μόνο στις περιπτώσεις που αναφέραμε και αφορούν στις τουριστικές περιοχές.

Υπάρχει ένα γενικότερο ζήτημα το πως κανείς προσεγγίζει τις ροές κεφαλαίων από το εξωτερικό. Υπό προϋποθέσεις μπορεί να βοηθήσουν στην ενίσχυση της ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας.

Υπό από μία άλλη σκοπιά, στη σύγκρουση που διεξάγεται σήμερα, που πρωταγωνιστούν τα στρώματα τα οποία έχουν βγάλει χρήματα στο εξωτερικό (και αναφερόμαστε σε σημαντικά κεφάλαια) ένα σημαντικό τμήμα των οποίων έχει κάνει φοροαποφυγή, είναι θέμα πολιτικής επιλογής και οικονομικής συγκυρίας αν θα επιδιωχθεί η επαναφορά τους στην Ελλάδα, με ένα σχετικά ήπιο συντελεστή φορολόγησης, ή η βαριά φορολογία τους, και ο περιορισμός των ελιγμών που μπορούν να κάνουν σε οικονομικό και σε άλλα επίπεδα.

8. Όμως είμαστε μία χώρα η οποία δεν παράγει τίποτα, και άρα η έξοδος από το Ευρώ, θα οδηγήσει σε φτώχεια και στην έλλειψη δυνατότητας κάλυψης στοιχειωδών αναγκών στη διατροφή, στην ενέργεια, στα φάρμακα;

8

Το ότι είμαστε μία χώρα που δεν παράγει τίποτα δεν ισχύει. Παρά τις πολιτικές της τελευταίας δεκαετίας που οδήγησαν σε μείωση της βιομηχανικής παραγωγής και της αγροτικής παραγωγής ως ποσοστά του Α.Ε.Π. και αύξησαν το ειδικό βάρος των υπηρεσιών για την Ελλάδα, στον διεθνή καταμερισμό εργασίας είναι μία χώρα με σημαντική παραγωγική βάση και υποδομές.

Αυτό άλλωστε φαίνεται από το ότι σήμερα το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών είναι ισοσκελισμένο, ή και ελαφρά πλεονασματικό. Η Ελλάδα εισάγει εμπορεύματα (καύσιμα, μηχανήματα, τρόφιμα, διαρκή καταναλωτικά αγαθά, φάρμακα) και υπηρεσίες, που έφταναν το 2014 το 32 % του ελληνικού Α.Ε.Π. και εξάγει (αγροτικά προϊόντα, τρόφιμα, ορυκτά, προϊόντα βασικής μεταλλουργίας, φάρμακα κ.λ.π.) και υπηρεσίες (τουρισμός, ναυτιλία κ.λ.π.) που ανέρχονται στο 33 % του Α.Ε.Π.

Αρα το κατά πόσο φτωχή είναι μία οικονομία και κατά πόσο μπορεί να σταθεί σε ένα διεθνή καταμερισμό εργασίας, συναρτάται και με το αν έχει μία παραγωγική εξειδίκευση και δυνατότητα, να πραγματοποιεί εξαγωγές και ταυτόχρονα και εισαγωγές.

Στο πλαίσιο αυτό, η υποτίμηση του νομίσματος, και η έξοδος από την Ευρωζώνη δεν σημαίνει και το σταμάτημα του διεθνούς εμπορίου.

Αντίθετα η ελληνική οικονομία έχει την δυνατότητα να αυξήσει την εξαγωγική της επίδοση, διευρύνοντας και την δυνατότητα της να χρηματοδοτήσει κατ αυτόν τον τρόπο, αυξημένες εισαγωγές αλλά σε εκείνους τους τομείς που δεν μπορεί να παράγει τα αντίστοιχα προϊόντα εσωτερικά, δηλαδή πρωτίστως σε καύσιμα για τις μεταφορές και σε κεφαλαιουχικά αγαθά.

9

9. Θα υπάρχουν συναλλαγματικά αποθέματα για να αγοράζονται προϊόντα από το εξωτερικό ;

Όπως υπάρχουν σήμερα έτσι θα υπάρχουν και τότε.

Η ΤτΕ έχει δολάρια (και άλλα συναλλάγματα) για διάφορους λόγους (π.χ. για να διαθέτει σε ιδιώτες μέσω των εμπορικών τραπεζών).

Περιθώρια για εξοικονόμηση προφανώς υπάρχουν, π.χ. στο πρώτο τουλάχιστον διάστημα δεν θα διατίθεται απεριόριστο συνάλλαγμα σε ιδιώτες. Ως προς το ευρώ (που τότε θα είναι και αυτό συνάλλαγμα) είναι μάλλον προφανές ότι θα υπάρχουν στη χώρα αρκετές ποσότητες, λόγω της ανταλλαγής που θα προκύψει από τα ευρώ που κατέχουν σε φυσική μορφή οι έλληνες. Σε σχέση με το ενδεχόμενο να μην αναγνωρίζει η ΕΚΤ τα ευρώ που θα προέρχονται από την Ελλάδα, είναι τεχνικά δύσκολο και θα έχει πολιτικές συνέπειες.

Θα φτάσουν τα συναλλαγματικά αποθέματα ή θα εξαντληθούν αμέσως; Ούτε και τώρα διατηρεί η ΤτΕ τεράστια αποθέματα. Όπως σε όλα τα κράτη του κόσμου, τα συναλλαγματικά αποθέματα εκρέουν με τις εισαγωγές και αναπληρώνονται με τις εξαγωγές. Το ουσιαστικό λοιπόν ερώτημα, όπως και για όλα τα είδη πρώτης ανάγκης, είναι αν επαρκούν οι εξαγωγές για να καλύψουν τις εισαγωγές και η απάντηση είναι ότι πλέον το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (μετά από πολλά χρόνια τεράστιων ελλειμμάτων, τα οποία αυξήθηκαν δραματικά από το 2002 και μετά με το ευρώ) είναι ελαφρά πλεονασματικό.

Με το εθνικό νόμισμα θα γίνει ακόμα περισσότερο πλεονασματικό, διότι αναμένεται να αυξηθούν οι εξαγωγές (η διολίσθηση του νομίσματος θα κάνει τα προϊόντα μας φτηνότερα), έστω και αν αυτή η αύξηση παίρνει κάποιο χρόνο, και συγχρόνως θα μειωθούν οι εισαγωγές αμέσως, λόγω περιορισμών στην εξαγωγή συναλλάγματος και λόγω αυξημένου κόστους τους. Αν χρειαστεί περιορισμός σε κάποιες εισαγωγές (π.χ. ειδών πολυτελείας) για να εξοικονομηθεί συνάλλαγμα για τα φάρμακα, αυτό θα γίνει.

Είναι δυνατόν να γίνονται περιορισμοί σε εισαγωγές στον σημερινό κόσμο; Ναι. Περιορισμοί στις εισαγωγές (δρακόντειοι!) υπάρχουν και σήμερα για εκείνους που δεν έχουν να αγοράσουν.

10

10. Θα έχουμε προβλήματα στον τομέα διατροφής του πληθυσμού ;

Σήμερα ο αγροτοδιατροφικός τομέας στην Ελλάδα είναι σχεδόν ισοσκελισμένος. Για την ακρίβεια,

το έλλειμμα του ισοζυγίου σε αξία ανέρχεται σε 1 % του Α.Ε.Π.

Αυτό αφορά στο σύνολο της αξίας του τομέα, αλλά κρύβει διαφοροποιήσεις στο εσωτερικό του.

Υπάρχουν

1) προϊόντα τα οποία καλύπτεται η κατανάλωση και γίνονται εξαγωγές όπως είναι οι ελιές, το λάδι, το σκληρό σιτάρι, τα φρούτα, το ρύζι, διάφορα τυριά, τα ψάρια και τα θαλασσινά,

2) προϊόντα στα οποία η ντόπια παραγωγή καλύπτει το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο της κατανάλωσης, όπως το κρέας αιγοπροβάτων, το γάλα αιγοπροβάτων, πουλερικά, αυγά, κρασί, πατάτες τομάτες, κ.λπ. και

3) άλλα που η παραγωγή υπολείπεται σημαντικά της κατανάλωσης και καλύπτεται από τις εισαγωγές, όπως το αγελαδινό γάλα, τα όσπρια, το μαλακό σιτάρι, το χοιρινό κρέας και το βοδινό κρέας. Τα τρία τελευταία είναι και τα προϊόντα με τα μεγαλύτερα ελλείμματα (η παραγωγή το 2012 κάλυπτε το 38 % της κατανάλωσης χοιρινού και το 13 % κατανάλωσης μοσχαριού). Ακόμα όμως και αυτά τα ελλείμματα μπορούν να καλυφθούν αρχικά με τις εισαγωγές - που βέβαια με την υποτίμηση θα αυξηθεί το κόστος τους - και σταδιακά με μία αναδιάρθρωση της αγροτικής παραγωγής.

Πολλά από τα ελλείμματα και τις υστερήσεις οφείλονται σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής αγροτικής πολιτικής. Χαρακτηριστικό είναι ότι πριν το 1980, πριν δηλαδή ενταχθεί η Ελλάδα στην ΕΟΚ, η αυτάρκειά της είχε φτάσει στο χοιρινό κρέας το 84%, στο μοσχαρίσιο το 66%, ενώ το αιγοπρόβειο κρέας ήταν στα σημερινά επίπεδα αυτάρκειας - περίπου στο 94%.

Αντίστοιχα, η σχετικά μειωμένη παραγωγή γάλακτος δεν οφείλεται στη μη παραγωγικότητα της ελληνικής κτηνοτροφίας αλλά στο καθεστώς των ποσοστώσεων που επέβαλε η ΕΕ.

Επίσης η υψηλή επάρκεια στην παραγωγή σκληρού σιταριού από το οποίο φτιάχνονται τα μακαρόνια, (για αυτό είναι εντελώς ανοησίες όσα λέγονται για ελλείψεις στα μακαρόνια - ακόμα και τα ιταλικά μακαρόνια, που πωλούνται στην Ιταλία, ή εισάγονται στην Ελλάδα, σε μεγάλο βαθμό παράγονται με σιτάρι που καλλιεργείται στην Ελλάδα), και αντίστοιχα η έλλειψη μαλακού σιταριού από το οποίο παράγεται το ψωμί οφείλεται στο γεγονός της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών υπέρ του σκληρού σιταριού, λόγω της μεγαλύτερης οικονομικής αποδοτικότητας αλλά και των αγροτικών πολιτικών της Ε.Ε. που επιδοτούσαν περισσότερο αυτές τις καλλιέργειες.

Ετσι από το 1981 έως το 2001, τριπλασιάστηκαν τα στρέμματα που καλλιεργούνταν με σκληρό σιτάρι και έφτασαν τα 7 εκ, ενώ υποτριπλασιάστηκαν τα στρέμματα που καλλιεργούνταν με μαλακό σιτάρι και έπεσαν στα 2 εκ.

Η τεράστια μείωση της παραγωγής του ελληνικού μαλακού σιταριού και του κριθαριού αύξησε σημαντικά την εισαγωγή τους και οδήγησε σε μεγάλο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου στον κλάδο των δημητριακών.

Μία αναδιάρθρωση ενός τμήματος των καλλιεργειών η οποία είναι σχετικά ευκολότερη να γίνει σε σχέση με άλλες καλλιέργειες σε συντομότερο χρονικό διάστημα, μπορεί να εξισορροπήσει μέρος αυτού του ισοζυγίου. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η Ελλάδα είναι η τέταρτη χώρα στην παραγωγή σιτηρών στην Ευρώπη. Και γενικότερα το έλλειμμα, σε οικονομική αξία, των σιτηρών προσεγγίζει τα 450 εκ. Ευρώ το χρόνο δηλαδή, σε 0,25 % του Α.Ε.Π.

Τέλος ένα σημαντικό τμήμα των εισαγωγών σιτηρών προέρχεται από την Ρωσία, κάτι που σημαίνει ότι η υποτίμηση του νομίσματος δεν θα επηρεάσει σε τόσο μεγάλο βαθμό τις εισαγωγές λόγω της εξέλιξης του ρουβλιού.

11. Θα υπάρχουν προβλήματα στην κατανάλωση φαρμάκων ;

Ο τομέας των φαρμάκων έχει μία ιδιαίτερη ευαισθησία, ειδικά για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και για εκείνους που πάσχουν από χρόνιες ή ανίατες ασθένειες.

Πρέπει έτσι η κατάσταση να εξεταστεί και να σχεδιαστεί προσεκτικά.

Υπάρχει εγχώρια φαρμακοβιομηχανία η οποία μάλιστα είναι αρκετά δυναμική και κάνει σημαντικές εξαγωγές.

Το 2011 σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία από την Eurostat, η ελληνική φαρμακοβιομηχανία, είχε παραγωγή που θα μπορούσε να καλύψει το 55 % της ελληνικής κατανάλωσης φαρμάκου.

Το μεγαλύτερο μέρος της εξάγεται, ενώ γίνονται αντίστοιχα εισαγωγές.

Η δαπάνη για το εισαγόμενα φάρμακα, στο βαθμό που το σύνολο της ελληνικής παραγωγής αξιοποιείτο στην ελληνική κατανάλωση, θα ανερχόταν στα 1,5 δις ευρώ και αναμφίβολα μπορεί να καλυφθεί στο πλαίσιο του σημερινού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Ένα μέρος αυτού του ποσού αντιπροσωπεύουν τα πιο κρίσιμα/αναγκαία φάρμακα, π.χ. για τα διάφορα αντιβιοτικά (σύμφωνα πάντα με τη Eurostat) οι εισαγωγές ήταν περίπου 230 εκ. ευρώ και οι εξαγωγές περίπου 159 εκ. ευρώ. Για τα είδη χειρουργείου (επίδεσμοι, ράμματα, ορθοπεδικές ύλες κτλ.) τα αντίστοιχα ποσά ήταν περίπου 88 και 22 εκ. Τα ποσά αυτά είναι ασύγκριτα μικρότερα από τους τόκους και τα χρεολύσια που καταβάλλει το ελληνικό κράτος για την αποπληρωμή χρεών.

Σήμερα λόγω και των περικοπών στον τομέα υγείας, οι δαπάνες του οποίου είχαν αυξηθεί σημαντικά την περίοδο 2003- 2009, εκτός των άλλων και λόγω της διαπλοκής συμφερόντων την περίοδο από το 2003 – 2010, το ισοζύγιο ελληνικής παραγωγής και κατανάλωσης έχει βελτιωθεί. Οι ίδιοι οι φαρμακοβιομήχανοι διατείνονται ότι μπορούν άνετα να καλύψουν με την υφιστάμενη παραγωγική δομή το 75-80% της ελληνικής κατανάλωσης και ότι μπορούν να παράγουν ακόμα και σύνθετα φάρμακα για ανίατες ή και χρόνιες ασθένειες.

Και ότι αποτρέπονται από αυτό λόγω των ρυθμίσεων για τον ανταγωνισμό της Ε.Ε. αλλά και λόγω των διαύλων των μεγάλων μονοπωλιακών ομίλων του εξωτερικού με την πολιτική εξουσία των προηγούμενων χρόνων.

12

12. Θα υπάρχουν προβλήματα στον τομέα της ενέργειας ;

Η Ελλάδα είναι μια χώρα με σχετικά πρωτογενείς πηγές ενέργειας (κοιτάσματα λιγνίτη και ΑΠΕ) που μπορούν να τροφοδοτήσουν με επαρκή τρόπο τις ανάγκες της εγχώριας οικονομίας, τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα (μέχρι 5 χρόνια, ανάλογα και με την εξέλιξη της ζήτησης).

Για να συμβεί αυτό, χρειάζεται μια μετάβαση σε καθεστώς "έκτακτης ανάγκης", ο κεντρικός έλεγχος της βιομηχανίας ενέργειας, η αναστολή κάθε λειτουργίας "ελεύθερης αγοράς" και αντίστοιχες κινήσεις στην εξωτερική πολιτική.

Ένα πράγμα είναι σίγουρο: εντός του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ, η χώρα δεν έχει καμία δυνατότητα να αντιμετωπίσει από μόνη της τόσο μεγάλες "εθνικές" κρίσεις.

Περισσότερο από το 50% της ενεργειακής κατανάλωσης της χώρας εξαρτάται από το εισαγόμενο πετρέλαιο. Σύμφωνα με την ΕΕ, αυτό καθιστά την Ελλάδα ευάλωτη σε ότι αφορά την ασφάλεια εφοδιασμού, δεδομένου ότι το πετρέλαιο εισάγεται από τρίτες χώρες, εκτός της οικονομικής ζώνης της ΕΕ (European Economic Area – EEA). Αυτό αναλώνεται κυρίως στις μεταφορές.

Κόστος εισαγωγών ενέργειας.

1. Ηλεκτρική Ενέργεια.

Για την ηλεκτρική ενέργεια, μια ενδεχόμενη έξοδος από την ευρωζώνη δεν αναμένεται να έχει σημαντική οικονομική επίπτωση, λόγω της υπερεπάρκειας εγκατεστημένης ισχύος (~17,5GW το 2014 έναντι φορτίου αιχμής ~9,5 GW για την ίδια χρονιά).

Η παραγωγή από ΑΠΕ (μηδενικό κόστος καυσίμου) φτάνει το 17%, ενώ η λιγνιτική παραγωγή το 45%. Αν και εμφανίζονται αυξημένες εισαγωγές (17%) αυτό δεν οφείλεται σε έλλειμμα ισχύος στη χώρα αλλά στους μηχανισμούς λειτουργίας της αγοράς που (λογιστικά) εμφανίζουν πιο συμφέρουσα την εισαγωγή ενέργειας από την παραγωγή της εγχώρια.

Το κόστος των εισαγωγών ενέργειας για το 2014 ήταν περίπου 600εκ. Ευρώ, ενώ το 36% των εισαγωγών προήλθε από τη Βουλγαρία, χώρα που δεν είναι στον πυρήνα της ευρωζώνης και παράγει φθηνή ενέργεια από πυρηνικά εργοστάσια (με κόστος περίπου 40€/MWh).

2. Κόστος εισαγωγών ΦΑ.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΔΕΠΑ (2014) το κόστος πωλήσεων ΦΑ ανήλθε σε 1,12 δις € για ποσότητα 3235 ktoe

Το κόστος αυτό δεν αντανακλά μόνο το κόστος προμήθειας, αλλά και τα έμμεσα κόστη λειτουργίας της αγοράς και τα κέρδη της ΔΕΠΑ και του ΔΕΣΦΑ

3) Κόστος εισαγωγής πετρελαιοειδών.

Το κόστος των πετρελαιοειδών που αφορά στην εσωτερική ζήτηση, εκτιμάται κοντά στα 5 δις ευρώ. Το κόστος αυτό θα αυξηθεί κατά το ποσοστό της υποτίμησης.

Σήμερα τα αποθέματα ή οι διασφαλισμένες πηγές που εγγυημένα μπορούν να καλύψουν ανάγκες ακόμα και σε περίπτωση εξόδου από την Ευρωζώνη, επαρκούν για 9 μήνες και για αυτό δεν υπάρχει κανένας λόγος ανησυχίας.

Από εκεί και πέρα, υπάρχει και ένα τρίτο στάδιο, αυτό που θα μπορούσε να εφαρμοσθεί από το 2016 και μετά, στην ακραία περίπτωση θα έχουν εξαντληθεί τα αποθέματα από κάθε άλλη προηγούμενη πηγή.

Σε αυτό το στάδιο, τα ΕΛΠΕ έχουν εξετάσει τη δυνατότητα της αγοράς επιπλέον ποσοτήτων αργού πετρελαίου και την αποπληρωμή τους όχι σε χρήματα, αλλά σε ισοδύναμης αξίας έτοιμα προϊόντα. Προϊόντα δηλαδή που αφού διυλίσουν τα ΕΛΠΕ (π.χ. ντίζελ κίνησης), εν συνεχεία θα τα πωλήσουν πίσω στις εταιρείες που τους προμήθευσαν το αργό, συμψηφίζοντας έτσι την αξία τους με την αρχική οφειλή. Καλύπτει όπως και τα προηγούμενα τουλάχιστον τρεις μήνες.

Πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι η Ελλάδα έχει υπερπάρκεια ικανότητας διύλισης (24347 ktoe το 2013) σε σχέση με την κατανάλωσή της, και έτσι τα διυλιστήρια ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής τους το εξάγουν. Πρόκειται για πρακτική που εφαρμόζεται και στο εξωτερικό, όχι σε εκτεταμένη βάση, παραδείγματος χάρη από Ιταλικές και Ισπανικές εταιρείες, προκειμένου να μη σπαταλούν τα αποθεματικά τους. Στην ουσία με τον τρόπο αυτό, θα διατηρηθεί όσο περισσότερο καιρό ανέπαφο το «μαξιλάρι» αποθεματικών των ΕΛΠΕ (σήμερα ύψους 1,8 δισ. ευρώ) που δεσμεύονται ως εγγυητικές επιστολές ακριβώς

για την αγορά πετρελαίου. Τα ποσά αυτά ανανεώνονται φυσικά συνεχώς με τα έσοδα των ΕΛΠΕ από τις εξαγωγές, αφού η εταιρεία εξάγει το 50% της παραγωγής της.

Η δυνατότητα «αγοράζω αργό και αποπληρώνω τους προμηθευτές μου σε έτοιμα προϊόντα» μπορεί να διαρκέσει επ᾽ αόριστον.

Τέλος πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι η Ελλάδα, εισάγει πετρέλαιο, ή μπορεί να στραφεί σε χώρες όπως η Ρωσία, το Ιραν, η Βενεζουέλα, και με την κατάλληλη πολιτική να διασφαλίσει την εξόφληση των απαραίτητων αγορών με πολλούς τρόπους. Αμεσα, με την αγορά σε νόμισμα στο βαθμό που γρήγορα με την υποτίμηση θα διευρυνθεί το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, ή με μετακύληση των πληρωμών για κάποιο χρονικό διάστημα ή και με την ανταλλαγή προϊόντων όχι μόνο πετρελαίου όπως περιγράψαμε παραπάνω, αλλά και με άλλα προϊόντα. Ειδικά στον ενεργειακό τομέα, η έξοδος από την ΟΝΕ και η σύγκρουση με την Ε.Ε. δίνει πολλές δυνατότητες διαφορετικής οικονομικής πολιτικής σε σχέση με τους υπόλοιπους οικονομικούς κλάδους.

13 *13. Ποιο είναι το άλλο σημαντικό πλεονέκτημα, της εξόδου από την Ευρωζώνη, πέρα από την ενίσχυση των εισαγωγών και την υποκατάσταση των εξαγωγών;*

Οπως αναφέραμε, ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα είναι ότι θα δώσει την δυνατότητα να αυξηθούν οι μισθοί γιατί δεν θα αποτελούν τον μοναδικό ρυθμιστικό παράγοντα που διαμορφώνει το κόστος των προϊόντων αφού σε αυτό θα παίζουν ρόλο και οι διακυμάνσεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Ενα δεύτερο εξίσου σημαντικό πλεονέκτημα θα είναι ότι με την εισαγωγή νέου νομίσματος και με την αποκατάσταση εθνικής νομισματικής πολιτικής, η Τράπεζα της Ελλάδος, θα μπορεί να εκδίδει χρήμα ώστε να καλύπτει τις ανάγκες του δημοσίου. Το αποτέλεσμα θα είναι να μπορεί να ακολουθηθεί

α) μία πολιτική αύξησης των μισθών και

β) αύξησης των δαπανών του δημοσίου. Αυτό συμβάλλει στο να υπάρξει μία πορεία ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας που θα μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της ανεργίας. Οπως έχει παραδεχτεί ακόμα και το ΔΝΤ, ένα από τα δομικά σφάλματα των μνημονίων ήταν ότι υποτίμησαν το ρόλο των δημοσίων δαπανών στο Α.Ε.Π. μιας χώρας όπως η Ελλάδα, υποτίμησαν το βάρος του δημοσιονομικού πολλαπλασιαστή. Πρόκειται για το δείκτη που αποτυπώνει ποια είναι η επίπτωση στο Α.Ε.Π. μίας αύξησης ή μείωσης των δημόσιων δαπανών κατά μία ποσοστιαία μονάδα. Το ΔΝΤ και η τρόικα «εκτιμούσαν» ότι μία μείωση των δημοσίων δαπανών κατά 1 % του Α.Ε.Π., θα μείωνε το Α.Ε.Π. μόνο κατά 0,5 %. Στην πραγματικότητα μία μείωση των δημόσιων δαπανών του Α.Ε.Π. οδηγεί στην Ελλάδα σε μείωση του συνολικού Α.Ε.Π. κατά 1, 7 %.

Τα μνημόνια και το νέο μνημόνιο που θα χρειαστεί να υπογραφεί για να παραμείνει η Ελλάδα στην Ευρωζώνη, προβλέπει πρωτογενή πλεονάσματα της τάξης του 3- 4 % τα επόμενα χρόνια, δηλαδή μία αιματηρή λιτότητα, που θα συνεχίσει τον φαύλο κύκλο της ανεργίας. Αντίθετα, με την έξοδο από την Ευρωζώνη, μπορεί καταρχήν με την αύξηση των κρατικών δαπανών αλλά και των επενδύσεων, να υπάρξει αναθέρμανση της ζήτησης, προσλήψεις στον δημόσιο τομέα, χρηματοδότηση επενδύσεων, και μείωσης της ανεργίας.

14. Αν δεν αποπληρωθεί το χρέος θα περιθωριοποιηθεί η χώρα οικονομικά και κοινωνικά;

Αν η υποτίμηση δεν συνδυασθεί με την περικοπή του χρέους, τα αποτελέσματα της θα είναι ανεπαρκή ή και αρνητικά. Αυτό γιατί το χρέος θα εξακολουθεί να αναγνωρίζεται σε ευρώ, και ονομαστικά θα αυξηθεί λόγω της υποτίμησης. Παρά το γεγονός ότι στην πραγματικότητα ο δείκτης που έχει σημασία δεν είναι η ονομαστική αξία του χρέους, αλλά το ποσοστό του στο Α.Ε.Π. και οι ετήσιες δαπάνες για χρεολύσια και ιδιαίτερα για τους τόκους.

Το ελληνικό χρέος δεν είναι βιώσιμο, δημιουργεί μία θηλιά για τα λαϊκά στρώματα, ενώ υπονομεύει και τις όποιες δυνατότητες για ανάπτυξη. Παρά την περικοπή του PSI, αυξήθηκε 174 %, κόντρα σε όλες τις προβλέψεις της τρόικα. Για πέσει σε επίπεδα 120 % του Α.Ε.Π. μέσα σε πέντε χρόνια , όπως ήταν ο στόχος της τρόικα θα έπρεπε να μειωθεί κατά 54 % μέσα σε έξη χρόνια.

Αυτό θα απαιτούσε πρωτογενή πλεονάσματα ανάλογα με τις παραδοχές για την ανάπτυξη του Α.Ε.Π. και το επιτόκιο από 6% έως 9 % του Α.Ε.Π. Καμία χώρα τα τελευταία 25 χρόνια δεν έχει επιτύχει τέτοια πρωτογενή πλεονάσματα, πολύ περισσότερο για ένα μακρύ χρονικό διάστημα. Αυτό που έγινε με το ελληνικό χρέος είναι ότι με τα μνημόνια και το PSI, η τρόικα περιέκοψε το χρέος, το ανέλαβε η ίδια, για να μην καταρρεύσουν κυρίως οι γερμανικές, γαλλικές και άλλες ευρωπαϊκές τράπεζες που το κατείχαν.

Για αυτό το λόγο δάνεισε το ελληνικό δημόσιο ώστε να ανακεφαλαιοποιήσει τις ελληνικές τράπεζες, αλλά και για να αποπληρώσει τα χρέη, μεταθέτοντας το στο μέλλον. Αυτό επιχειρούν να κάνουν και τώρα, μετά το τέλος αυτού του μνημονίου. Έτσι, αν δεν υπάρχει ρήξη με τον φαύλο κύκλο, θα χρειαστεί και νέο μνημόνιο και δάνεια της τάξης των 30 – 35 δις, για να μετατεθούν οι πληρωμές προς το μέλλον. Αυτό υπονομεύει και την τωρινή ανάπτυξη, αλλά ακόμα περισσότερο τις νέες γενιές που θα κληθούν να επωμιστούν πρόσθετα βάρη.

Για αυτό ακόμα πιο σημαντική και από την αποκατάσταση της εθνικής νομισματικής πολιτικής είναι η περικοπή του χρέους. Αυτή πρέπει να γίνει μονομερώς. Υπάρχουν, ακριβώς σε αυτό, πολλές αντιρρήσεις.

1) Οπως ότι αν αρνηθούμε να αποπληρώσουμε το Δ.Ν.Τ. θα κινηθούν οι διαδικασίες αποβολής μας από αυτό και ότι θα βρεθούμε σε κατάσταση απομόνωσης γιατί σε αυτό συμμετέχουν όλα τα κράτη του κόσμου. Ομως παρά το γεγονός ότι στο Δ.Ν.Τ., συμμετέχουν πολλά κράτη

α) ο ρόλος των ΗΠΑ είναι αποφασιστικός

β) Πρόκειται για ένα οργανισμό εξαιρετικά κακόφημο, γιατί παντού έκανε αποτυχημένες παρεμβάσεις εφαρμόζοντας νεοφιλελεύθερες πολιτικές. Ειδικά λόγω της πολιτικής του που τροφοδότησε την ασιατική κρίση το 97-98 και την ρωσική κρίση του 98 και κυρίως την κρίση της Αργεντινής, έπεσε σε πλήρη ανυποληψία μέχρι να το επανενεργοποιήσουν οι ηγεσίες της Ευρωζώνης στην ελληνική κρίση, για να επιμερίσουν κινδύνους και ευθύνες με τις ΗΠΑ και να εναλλάσσονται στο ρόλο του καλού και του κακού όπως κάνουν και πρόσφατα

γ) Επειδή σημαντικά κράτη που συμμετέχουν στο ΔΝΤ, όπως η Ρωσία, η Κίνα, χώρες της Λατινικής Αμερικής και άλλες χώρες των Brics, έχουν

αντιθέσεις πάνω στην ασκούμενη πολιτική και επειδή το ζήτημα της έξωσης της Ελλάδας άπτεται κρίσιμων πολιτικών θεμάτων, έτσι δεν είναι καθόλου εύκολο να υλοποιηθεί.

15

15. Αν δεν αποπληρωθεί το χρέος θα μπορούμε να δανειστούμε ξανά από τις αγορές ;

Καταρχήν η χρεοκοπία, είναι μια σχετική συνήθης πρακτική για τα κράτη που δεν συνιστά κάποιον οικονομικό αρμαγεδώνα. Από το 1824 έως το 2009 υπήρξαν τουλάχιστον 286 επίσημες χρεοκοπίες σε 110 κράτη.

Η πόλη του Ντιτρόιτ πρόσφατα κήρυξε πτώχευση για χρέη ύψους 14 δις ευρώ. Η Ελλάδα έχει χρεοκοπήσει τα έτη 1827, 1834, 1893,1932, σε δάνεια που είχαν χορηγηθεί από Βελγικές τράπεζες το 1936. Ενώ υπό μία έννοια το κούρεμα των ομολόγων το 2010 και 2012 συνιστά χρεοκοπία.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, κράτη και περιφέρειες επανήλθαν κάποια στιγμή στις αγορές, πολλές μάλιστα σε ένα χρονικό διάστημα μεταξύ τριών και πέντε ετών. Αυτό που ενδιαφέρει τις αγορές, είναι η δυνατότητα των κρατών να αποπληρώσουν τα μελλοντικά χρέη, και όχι η προηγούμενη συναλλακτική συμπεριφορά.

Αυτό εξαρτάται λοιπόν από την μελλοντική ανάπτυξη που έχει πολύ περισσότερες πιθανότητες με την περικοπή του χρέους, η αποπληρωμή του οποίου μεταφέρει πολύτιμους πόρους στο εξωτερικό.

16

16. Μπορεί να γίνει διαγραφή του χρέους, δεν είναι σε αγγλικό δίκαιο που δεσμεύει για την αποπληρωμή του ;

Κατ᾽αρχήν αυτές οι αποφάσεις είναι πολιτικές. Είναι δύσκολο να επιβληθούν σε ένα κράτος κατασχέσεις με όρους οικονομικής πίεσης. Τα περιουσιακά στοιχεία του ελληνικού κράτους βρίσκονται κατά κύριο λόγο στο εσωτερικό και σε αυτά δεν μπορούν να γίνουν παρεμβάσεις παρά μόνο με κατασταλτική εξωτερική επέμβαση, κάτι το οποίο δεν πρόκειται να γίνει.

Τα περιουσιακά στοιχεία του ελληνικού κράτους που βρίσκονται στο εξωτερικό και θα μπορούσαν να δεσμεύσουν οι δανειστές είναι ήσσονος σημασίας.

Τα περιουσιακά στοιχεία των Ελλήνων που βρίσκονται σε χώρες της Ευρωζώνης είναι απίθανο, ότι θα μπορούσαν να κατασχεθούν ως αντίμετρα, και για λόγους νομικούς αλλά και γιατί αυτό θα δημιουργούσε αστάθεια στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα, που ωφελείται από τις ροές κεφαλαίων από τα εύπορα στρώματα των χωρών των αναπτυσσόμενων κρατών και της περιφέρειας.

Άλλωστε, κατά κύριο λόγο τα κοινωνικά στρώματα που έχουν περιουσιακά στοιχεία, καταθέσεις, ομόλογα, μετοχές και ακίνητα σε χώρες του εξωτερικού, είναι αυτά που υποστηρίζουν την πολιτική των μνημονίων και του ευρώ και οι δανειστές δεν έχουν καμία νομική βάση να στραφούν εναντίον τους, αλλά και να το έκαναν θα ακύρωναν την όποια πολιτική βάση τους στην Ελλάδα.

Εκτός αυτού, υπάρχει πληθώρα νομικών επιχειρημάτων και περιπτώσεων, που αξιοποιήθηκαν για να τεκμηριωθεί η αναγκαιότητα περικοπής του ελληνικού χρέους.

Άλλωστε με βάση το προηγούμενο της απόφασης του διεθνούς δικαστηρίου του 1936, που δικαίωσε τη θέση της ελληνικής κυβέρνησης απέναντι στις απαιτήσεις του βελγικού κράτους, στηρίχθηκε η κυβέρνηση της Αργεντινής που το 2003 διέγραψε μονομερώς το μεγαλύτερο μέρος του χρέους.

Το αποτέλεσμα ήταν η αύξηση του Α.Ε.Π. της Αργεντινής με μέσο όρο 7 % κατ᾽ έτος, για τα επόμενα δέκα χρόνια.

17.Για το ελληνικό χρέος δεν φταίει το σπάταλο κράτος, οι πελατειακές σχέσεις και ο μεγάλος αριθμός δημοσίων υπαλλήλων ;

Πρόκειται για έναν από τους διαδεδομένους μύθους, που έχει σα στόχο να στρέψει μία κατηγορία εργαζομένων, απέναντι σε άλλες και να αποσείσει τις τεράστιες ευθύνες της ελληνικής ολιγαρχίας, των κομμάτων της και της τρόικα για την ελληνική χρεοκοπία.

Είναι αναμφίβολο ότι οι κυβερνήσεις των προηγούμενων 40 χρόνων ανέπτυξαν πελατειακές σχέσεις, ενίσχυσαν την διαφθορά και αξιοποίησαν το κράτος για να αυξήσουν τις προσόδους των εύπορων στρωμάτων.

Οι πολιτικές αυτές όμως δεν περνούσαν κυρίως μέσα από την διόγκωση των δαπανών του κράτους, αλλά μέσα από την μείωση των εσόδων του, με τη χαμηλή φορολογία, τις φοροαπαλλαγές, την φοροδιαφυγή και την εισφοροδιαφυγή. Τα στοιχεία είναι συντριπτικά.

- Οι κρατικές δαπάνες στην Ελλάδα, για τα ασφαλιστικά ταμεία ανέρχονται στο 12, 3 % του Α.Ε.Π. το 2014, όταν ο μέσος όρος της Ευρωζώνης, εξαιρούμενης της Ελλάδας βρίσκεται στο 11 % δηλαδή υπάρχει μία διαφορά της Ελλάδας με το Μ.Ο. της τάξης του 1,3 % του Α.Ε.Π. Για αυτό και η μεγάλη επιμονή για την περικοπή των συντάξεων. Οι διαφορές αυτές κυμαίνονταν από το 2002-2014 από 1,2 – 2 % του Α.Ε.Π. ενώ για όλες τις χώρες αυτές οι δαπάνες βαίνουν αυξανόμενες ως ποσοστό του Α.Ε.Π.
- Οι κρατικές δαπάνες στην υγεία ανέρχονταν το 2014 σε 5,6 % του Α.Ε.Π. όταν ο Μ.Ο στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης, εξαιρούμενης της Ελλάδας ανέρχονται στο 7,4 %. Για όλη την περίοδο από το 2002 – 2014 υπάρχει υστέρηση των κρατικών δαπανών στον τομέα υγείας στην Ελλάδα σε σχέση με τον Μ.Ο. των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνη που κυμαίνεται μεταξύ 1- 2% του Α.Ε.Π.
- Η απασχόληση στη γενική κυβέρνηση ανερχόταν το 2014 στο 21,8 % του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα, ενώ ο Μ.Ο. στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης εξαιρούμενης της Ελλάδας ανερχόταν στο 24,1 %. Για όλη την περίοδο από το 2002 – 2014 το ποσοστό του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα που απασχολείτο στον δημόσιο τομέα υπολειπόταν του Μ.Ο. των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης, σε ένα που κυμαίνονταν από 2-3,5 %.
- Το συνολικό μισθολογικό κόστος, στο δημόσιο τομέα, ανερχόταν το 2014, σε ποσοστό 12,2 % του Α.Ε.Π. όταν ο Μ.Ο. της Ευρωζώνης εξαιρούμενης της Ελλάδας, ανερχόταν στο 13, 5 %. Για όλη την περίοδο από το 2002 – 2014 το μισθολογικό κόστος στο δημόσιο τομέα ως ποσοστό του Α.Ε.Π. δυναμικού υπολειπόταν του Μ.Ο. των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης, σε ένα εύρος που κυμαίνονταν από 0,7-2,5 %.

• Οι δαπάνες της κυβέρνησης στην εκπαίδευση ανέρχονταν το 2014 σε ποσοστό 4,1% όταν ο Μ.Ο. της Ευρωζώνης εξαιρούμενης της Ελλάδας, ανερχόταν στο 5 %. Για όλη την περίοδο από το 2002 – 2014 οι κρατικές δαπάνες στην εκπαίδευση, ως ποσοστό του Α.Ε.Π. δυναμικού υπολείπονταν του Μ.Ο. των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης εξαιρούμενης της Ελλάδας, σε ένα εύρος που κυμαίνονταν από 1-2 % του Α.Ε.Π.

• Οι στρατιωτικές δαπάνες ανέρχονταν το 2014 σε 2,4 % του Α.Ε.Π. όταν ο Μ.Ο. της Ευρωζώνης εξαιρουμένης της Ελλάδας, ανέρχονταν σε 1,2 % Για όλη την περίοδο από το 2002 – 2014 οι στρατιωτικές δαπάνες, ως ποσοστό του Α.Ε.Π. δυναμικού ήταν μεγαλύτερες του Μ.Ο. των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης, σε ένα εύρος που κυμαίνονταν από 1,2-2 % του Α.Ε.Π.

Βλέπουμε δηλαδή ότι με την εξαίρεση τον τομέα της ασφάλισης και τον τομέα των στρατιωτικών δαπανών, σε όλους τους άλλους και ειδικά εκεί που εστιάζουν οι νεοφιλελεύθεροι την κριτική για σπάταλο κράτος, στον αριθμό των δημοσίων υπαλλήλων, στο μισθολογικό κόστος των δημοσίων υπαλλήλων, τις κρατικές δαπάνες υγείας, τις κρατικές δαπάνες για την εκπαίδευση, η δαπάνη του δημοσίου στην Ελλάδα υπολείπεται σοβαρά του Μ.Ο. των κρατών της Ευρωζώνης.

Αντίθετα ένα από τα μεγάλα προβλήματα – όχι κατ ανάγκη το σημαντικότερο – που οδήγησε στην αύξηση του κρατικού χρέους είναι η μόνιμη υστέρηση των εσόδων του κράτους.

• Η συνολική φορολογική επιβάρυνση ως ποσοστό του Α.Ε.Π. υπολειπόταν για όλο το διάστημα από το 2002 μέχρι και το 2014 από 7 – 9 % του Α.Ε.Π σε σχέση με τον Μ.Ο. της Ευρωζώνης

• Οι άμεσοι φόροι ανέρχονταν στο 9 % ως ποσοστό του Α.Ε.Π το 2014 ενώ ο Μ.Ο. της Ευρωζώνης εξαιρουμένης της Ελλάδας ανερχόταν στον 12,5 % του Α.Ε.Π. Για όλη την περίοδο από το 2002 – 2014 οι άμεσοι φόροι ως ποσοστό του Α.Ε.Π. δυναμικού υπολειπόταν του Μ.Ο. των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης , σε ένα εύρος που κυμαίνονταν από 2-3,5 % του Α.Ε.Π..

• Οι έμμεσοι φόροι το 2014 είχαν ανέβει στο 15 % του Α.Ε.Π. έναντι 13 % Μ.Ο. της Ευρωζώνης εξαιρουμένης της Ελλάδας. Για την περίοδο 2002 – 2010, ήταν στα κοντά στα ίδια επίπεδα με τον Μ.Ο. της Ευρωζώνης, κυμαινόμενα μεταξύ 12-13 %

• Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ανέρχονταν το 2014 στην Ελλάδα, στο 10,5 % του Α.Ε.Π. ενώ ο Μ.Ο. της Ευρωζώνης ανερχόταν στο 14,5 % του Α.Ε.Π.

Βλέπουμε δηλαδή ότι στις δαπάνες του δημοσίου υπάρχει υστέρηση σε όλους τους τομείς σε σχέση με την Ευρωζώνη, εκτός από τις στρατιωτικές δαπάνες, και τις δαπάνες για τις συντάξεις. Αντίθετα υπάρχει υστέρηση σε όλες τις κατηγορίες εσόδων του δημοσίου με την εξαίρεση των έμμεσων φόρων.

Ακόμα και εκεί, όπου υπάρχουν πλεονάζουσες δαπάνες σε σχέση με τον Μ.Ο. της Ευρωζώνης αυτές είτε,

α) όπως οι στρατιωτικές δαπάνες, επιβάλλονταν επί χρόνια από τους μεγάλους μονοπωλιακούς ομίλους της εξοπλιστικής βιομηχανίας και των ΗΠΑ αλλά και της Ευρωζώνης, και αποτελούσαν εκτός των άλλων βασικό σημείο διαπλοκής της κυβερνητικής εξουσίας,

είτε

β) όπως στα ασφαλιστικά ταμεία οφείλονταν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό στην εισφοροδιαφυγή, του κεφαλαίου και των μικροεπιχειρηματιών παρά στις πρόωρες συντάξεις και τις άλλες στρεβλώσεις του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας.

18.Τι θα γίνει με τις τράπεζες και με τις καταθέσεις, θα χρεοκοπήσουν οι ελληνικές τράπεζες και θα χαθούν οι ελληνικές καταθέσεις ; 18

Ενας από τους λόγους εφαρμογής των μνημονίων, ήταν η προσπάθεια της διατήρησης των τραπεζών στους ιδιώτες μετόχους.

Αυτά τα στρώματα βρίσκονται στην κορυφή της οικονομικής ολιγαρχίας στην Ελλάδα, και στον ένα ή στον άλλο βαθμό ελέγχουν και άλλους οικονομικούς κλάδους, μεγάλους τομείς της πολιτικής, και τα μήντια. Ενα μεγάλο τμήμα των δανείων που δόθηκαν με τα μνημόνια κατευθύνθηκαν, για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, ώστε να μπορέσουν οι τράπεζες να λειτουργήσουν υπό την διεύθυνση και την ιδιοκτησία των ιδιωτών μετόχων και να μην περάσουν στον κρατικό έλεγχο.

Αυτό δεν έγινε τόσο για λόγους αλληλεγγύης της ευρωπαϊκής ολιγαρχίας, στην ελληνική ολιγαρχία, αλλά για να μην διαταραχθεί, έστω και σε μία χώρα, η βασική σταθερά του νεοφιλελευθερισμού, δηλαδή ο ιδιωτικός χαρακτήρας του τραπεζικού συστήματος και η διασφάλιση των κερδών και της αξίας του χρηματοοικονομικού τομέα. Αρα αν η επιστροφή σε εθνικό νόμισμα είναι απλώς ένα ουσιαστικό μέτρο, η περικοπή του χρέους συνιστά ένα στρατηγικό μέτρο, η εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος, ένα στρατηγικό βήμα.

Η ανεξαρτητοποίηση της τράπεζας της Ελλάδας, από την ΕΚΤ, η κρατικοποίηση των τραπεζών, η μεταφορά των υποχρεώσεων τους στην Τράπεζα της Ελλάδας και η έκδοση νέου νομίσματος είναι μέτρα τα οποία διασφαλίζουν τις καταθέσεις τουλάχιστον μέχρι το εγγυημένο ύψος των 100.000 ευρώ, ανά καταθέτη και ανά τράπεζα.

Με την εισαγωγή του νέου νομίσματος οι καταθέσεις θα μετατραπούν σε ευρώ με την ισοτιμία, με την οποία θα επιλεγεί μετά την υποτίμηση δηλαδή π.χ. 100.000 ευρώ θα μετατραπούν σε 150.000 δρχ. Αυτή η κίνηση διασφαλίζει σε μεγαλύτερο βαθμό την ύπαρξη των καταθέσεων από ότι η χρεοκοπία των τραπεζών, στα χέρια των ιδιωτών και εντός του ευρώ, γιατί εκεί θα έπρεπε να γίνει bail in δηλαδή κούρεμα των καταθέσεων το οποίο όπως έδειξε και η Κύπρος να μην περιοριζόταν στα 100.000 ευρώ και πάνω.

Βέβαια και σε αυτή την περίπτωση ισχύει ότι αν δεν ελεγχθεί ο πληθωρισμός, τότε οι καταθέσεις θα ροκανίζονται, και σε κάθε περίπτωση λόγω της υποτίμησης για τα αγαθά που εισάγονται από αποκλειστικά από το εξωτερικό, η αξία τους θα μειωθεί. Και πάλι αυτό θα πλήξει τα πιο εύπορα στρώματα, που έχουν μεγάλο ύψος καταθέσεων, αλλά και την μεγαλύτερη ροπή προς την κατανάλωση εισαγόμενων αγαθών.

Η εθνικοποίηση των τραπεζών θα έχει ένα επιπλέον όφελος για τα λαϊκά στρώματα. Σήμερα έχουν υψηλά δάνεια τα οποία δύσκολα μπορούν να αποπληρωθούν.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έχουν φτάσει το 2014 στο πρωτοφανές ποσοστό του 35 % του Α.Ε.Π που είναι τρεις φορές μεγαλύτερο σε σχέση ακόμα και με τις άλλες χώρες του Νότου που βρίσκονται σε συνθήκες κρίσης.

Τα καθυστερούμενα στεγαστικά δάνεια ανέρχονται στο 28 % του συνόλου.

Με την μεταφορά των υποχρεώσεων των τραπεζών στο ενεργητικό της ΤτΕ, διευκολύνεται η ρύθμιση ή και εκτεταμένες περικοπές των χρεών των νοικοκυριών που πιστοποιημένα δεν μπορούν να ανταποκριθούν στον δανεισμό.

19. Επίλογος

Οι απαντήσεις που δόθηκαν στα ερωτήματα που τέθηκαν παραπάνω, και που απασχολούν δικαιολογημένα πολύ κόσμο, έχουν σαν στόχο να δείξουν ότι υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες για μια διαφορετική πολιτική. Και ότι πολλά από τα ζητήματα που καλλιεργούν τον φόβο και τον πανικό έχουν ευκολότερες ή δυσκολότερες απαντήσεις.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η αλλαγή τμημάτων ενός ολόκληρου κοινωνικού μοντέλου θα είναι εύκολη υπόθεση ειδικά σε συνθήκες οικονομικού πολέμου. Αλλά και στο πλαίσιο κάτι που δεν είναι καθόλου δευτερεύον με την πρωτοβουλία ενός πολιτικού κέντρου όπως η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, που όχι μόνο είναι εντελώς απροετοίμαστη, αλλά και στην πραγματικότητα εντελώς απρόθυμη να εξετάσει αυτή την πολιτική. Πολλά από αυτά τα μέτρα ειδικά της μετάβασης σε νέο νόμισμα και του καθορισμού τιμών, απαιτούσαν προετοιμασία πολλών μηνών τεχνική και πολιτική, συγκρότηση μηχανισμών εποπτείας, διαμόρφωση αποθεμάτων βασικών αγαθών, διαμόρφωση συναλλαγματικών αποθεμάτων και το κυριότερο την ενημέρωση του λαού και τη λαϊκή κινητοποίηση.

Αντίθετα η υλοποίηση μίας τέτοιας σύγκρουσης ως μέθοδο διαπραγματευτικής πίεσης, και χωρίς στοιχεία οργανωτικής, τεχνικής, και ιδεολογικής προετοιμασίας κάνει τον δρόμο αυτό και πιο δύσκολο και πιο αμφίβολο. Αρα ακόμα και αν αυτή η πολιτική που περιγράφουμε εφαρμοσθεί θα έχει πολλές δυσκολίες, στοιχεία αστάθειας και προφανώς δεν υπάρχει κανένα εγχειρίδιο με σίγουρες οδηγίες.

Αυτό όμως που είναι σίγουρο ότι με την υφιστάμενη πολιτική ένα σημαντικό τμήμα της κοινωνίας είναι καταδικασμένο σε μία κατάσταση κοινωνικής περιθωριοποίησης, γιατί, η ανάκαμψη θα είναι αργή, εις όφελος αποκλειστικά του κεφαλαίου και δεν θα μπορεί να απορροφήσει την ανεργία.

Αυτό που επίσης είναι σίγουρο ότι ένα μεγάλο τμήμα της κοινωνίας, ένα μεγάλο τμήμα των εργαζόμενων τάξεων, οι άνεργοι, οι χαμηλόμισθοι εργαζόμενοι, οι χαμηλοσυνταξιούχοι, όσοι δεν έχουν αξιόλογα περιουσιακά στοιχεία σε χρηματοοικονομικούς τίτλους, όσοι δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν τα στεγαστικά δάνεια, και πάνω από όλα οι νέοι δεν έχουν τίποτα να χάσουν.

Αντίθετα έχουν σοβαρές πιθανότητες να κερδίσουν από μία τέτοια αλλαγή.

Αυτό όμως που είναι επίσης αλήθεια, είναι ότι ένα άλλο σαφώς μικρότερο αλλά καθόλου αμελητέο κοινωνικό τμήμα έχει να χάσει αρκετά.

Τα στρώματα του κεφαλαίου, οι επιχειρηματίες σε αρκετούς κλάδους, στο εμπόριο, τα εύπορα μικροαστικά στρώματα στις κατηγορίες της διανόησης (τα ανώτερα δηλαδή εισοδηματικά στρώματα των γιατρών, δικηγόρων, μηχανικών κ.λ.π.), τα στελέχη στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, κοινωνικές κατηγορίες με περιουσιακά στοιχεία και στα ακίνητα και ακόμα περισσότερο στον

χρηματοοικονομικό τομέα, θα υποστούν απώλειες που όσο υψηλότερα στην οικονομική ιεραρχία, βρίσκονται τόσο μεγαλύτερες θα είναι.

Γιατί μια τέτοια αλλαγή θα ριζοσπαστικοποιήσει την ίδια την πολιτική των μαζών και θα αμφισβητήσει πολλά «δικαιώματα» της εξουσίας του «χρήματος».

Για αυτό και συγκροτούνται τόσο έντονα κοινωνικά μπλοκ με τόσο βαθύ το στοιχείο της πόλωσης. Και αν για το μπλοκ των δυνάμεων της εργασίας, το δίλημμα και η στρατηγική δεν είναι τόσο καθαρό, για το μπλοκ των δυνάμεων του κεφαλαίου εντός και εκτός Ελλαδας είναι πεντακάθαρο.

"Το παρόν έντυπο αποτελεί επεξεργασία μελών
της Μετωπικής Αριστερής Συμπόρευσης (ΜΑΡΣ)"